

Znaky lyriky, epiky, drámy

Genológia - veda, ktorá sa venuje problematike literárnych druhov a žánrov v rámci teórie literatúry.

Členenie literatúry na lyriku, epiku a drámu zaviedol v 4. storočí pred n. l. starogrécky filozof **ARISTOTELES**. Aristoteles (384 pred Kr. – 322 pred Kr.) bol starogrécky filozof, encyklopedický vedec, zakladateľ logiky a iných vedných disciplín - psychológia, zoológia, meteorológia,...

Literárny druh - sústava vlastností, ktoré sú podstatné a spoločné pre istú skupinu literárnych diel.

V rámci literatúry rozlišuje tri literárne druhy: **LYRIKA**, **EPIKA** a **DRÁMA**

ZNAKY LYRIKY:

- subjektívnosť – osobný názor, postoj, stanovisko
- emocionálnosť – vyjadrovanie emócií, pocitov, nálad, citov
- nesujetovosť - nedejovosť
- metaforickosť – vyjadrovanie prostredníctvom básnických prostriedkov
- gnómický čas – nevymedzený, neobmedzený čas
- monologickosť – monológ lyrického hrdinu
- statické motívy
- verš (rytmus)

Lyrika je literárny druh, ktorý nemá dej, vyjadruje pocity autora, nálady, dojmy, myšlienky a úvahy autora, odzrkadľuje stav. Lyrický text je vždy vyjadrovaný básnickými (poetickými) prostriedkami.

ZNAKY EPIKY:

- objektívnosť – nestrannosť, vecnosť, nezaujatosť
- sujetovosť - dejovosť
- hovorovosť
- minulý čas
- dynamické motívy
- dialogickosť
- rozprávanie

Epika je literárny druh založený na dejovosti, rozprávaní príbehu. Podľa rozsahu sa delí na veľkú, strednú a krátku epiku.

ZNAKY DRÁMY:

- objektívnosť - nestrannosť, vecnosť, nezaujatosť
- sujetovosť - dejovosť
- dialogickosť – základom je dialóg (prehovor dvoch a viacerých postáv)
- dynamickosť
- dynamické motívy
- prítomný čas
- hovorovosť
- obraznosť
- dianie (akčnosť)

Dráma je literárny druh, ktorý má (rovnako ako epika) dej. Dráma je určená pre javiskové spracovanie (existujú isté výnimky – knižné drámy). Dráma okrem textu využíva aj zvukové prostriedky, pohybovú zložku a iné prostriedky (dekorácia, rekvizity, svetlo, zvuk, hudba).

Literárny žáner – označenie pre istú skupinu literárnych diel, ktoré majú rovnaké kompozičné, tematické a tvarové znaky.

Žánre lyriky: pieseň, óda, hymnus (chvála), elégia (žalospev), epigram, žalm, lyrickoepická báseň, poéma, pásmo,...

Žánre epiky: epos, román, novela, poviedka, kronika, legenda, rozprávka, povesť, balada, báj (mýtus), bájka, anekdota, cestopis, esej, fejtón,...

Žánre drámy: tragédia, komédia, veselohra, činohra, fraška, opera, opereta, melodráma, muzikál,...

